

Јавен надзор над јавните набавки:

Студии на случај

Издание бр.1

Тендер за корисниците на народни кујни во Скопје:
За 1,5 милиони евра, храната се дели на улица и не секогаш според договореното

Тендер без крај:
Реконструкцијата на поранешниот објект на Комерцијална банка со 51 анекс-договор и вредност зголемена за 32 %

Тендер за експерти за коридорите 8 и 10-д:
ЈП за државни патишта ќе плаќа за 13 експерти исто колку за 92 вработени

Електронско издание:

Јавен надзор над јавните набавки: Студии на случај

Издание бр.1

Издавач:
Центар за граѓански комуникации

Лектура:
Татјана Б.Ефтимоска

Превод на албански јазик:
Агон Исмаили

Превод на англиски јазик:
Магдалена Симионска

Дизајн:
Релатив

Издадено:
Скопје, март 2026 година

ЦИП:

Содржина

Вовед	4
Со тендер од 1,5 милиони евра, храната за граѓаните во социјален ризик, наместо во народни кујни, во Скопје се дели на улица (Тендер на Министерство за социјална политика, демографија и млади за набавка на готови оброци за корисниците на Народни кујни со број 13225/2025)	5
Реконструкцијата на поранешниот објект на Комерцијална банка без крај: 51 анекс и зголемена вредност на тендерот за 32 % (Тендер на Службата за општи и заеднички работи на Владата за реконструкција на поранешниот објект на Комерцијална банка со број 17051/2022)	19
„Државни патишта“, за 13 новоангажирани експерти за коридорите VIII и X-d, ќе плаќа годишно како за 92 вработени (Тендер на Јавното претпријатие за државни патишта за техничка помош за изградба на автопатски делници на Коридор VIII и Коридор X-d со број 10862/2025)	28

Вовед

Корупцијата во јавните набавки во Северна Македонија продолжува да претставува сериозен системски проблем што директно го поткопува владеењето на правото, ја намалува довербата на граѓаните во институциите и доведува до нерационално трошење на јавните средства и нивна злоупотреба. И покрај бројните декларативни заложби за борба против корупцијата, институционалната пракса сè уште не покажува доволно системски и континуиран напредок во откривањето, процесирањето и санкционирањето на коруптивните практики, особено во областа на јавните набавки, која останува најранлива област според националните антикорупциски анализи.

Во текот на последните неколку години, наместо конзистентно зајакнување на контролните и на превентивните механизми, се забележуваат процеси кои дополнително ги намалуваат можностите за ефикасен надзор и за санкционирање на злоупотребите во јавните набавки. Недоволната примена на постојните законски механизми создава средина во која корупцијата може да опстојува и да се шири. Особена загриженост претставува фактот што, и покрај постоењето повеќе надлежни органи за спречување и санкционирање на корупцијата, практиката покажува дека реакциите често се бавни, селективни или недоволно ефективни за да обезбедат вистинско санкционирање на прекршувањата и ефективна превенција на идни злоупотребите. Важноста на ова прашање произлегува оттаму што јавните набавки претставуваат значителен дел од државниот буџет и се користат во сите сектори од јавната потрошувачка, од здравството и образованието до инфраструктурата и енергетиката.

Во рамките на проектот „Јавен надзор над јавните набавки“ се анализираат конкретни случаи на потенцијално незаконски спроведени тендерски постапки во коишто грижата за јавните пари не била примарна. Овие случаи се издвојуваат преку анализа на наодите од црвените знаменца кои ги применува Бирото за јавни набавки, преку истражувања кои почиваат на јавно достапните информации, како и преку консултации со граѓаните. Јавното презентирање на овие случаи има за цел не само да ја информира јавноста, туку и да создаде зголемен притисок врз институциите за преземање соодветни чекори во насока на санкционирање на незаконски спроведените тендери, како и доследно применување на законските одредби и воспоставување повисоки стандарди на транспарентност, отчетност и одговорност.

Низ конкретните тендерски случаи што ќе се објавуваат во јавноста и ќе се доставуваат до надлежните институции треба да се придонесе кон надминување на постојаните слабости во институционалната реакција, недоволната проактивност во откривањето на злоупотребите и ограничената ефикасност во спроведувањето на законските процедури во јавните набавки. На тој начин ќе се придонесе кон зајакнување на улогата на граѓанското општество, односно кон тоа медиумите и граѓаните да вршат активен надзор врз трошењето на јавните средства, со цел да се намалат можностите за политичко влијание, злоупотребата на службената положба и коруптивните практики во јавниот сектор.

Со тендер од 1,5 милиони евра, храната за граѓаните во социјален ризик, наместо во народни кујни, во Скопје се дели на улица

(Тендер на Министерство за социјална политика, демографија и млади за набавка на готови оброци за корисниците на Народни кујни со број 13225/2025)

Опис на сликите: Поделена храна на 20.12.2025 година:
месен нарезок пилешки од 100 грама, парче кромид и леб

- Договорот за јавна набавка не се спроведува во согласност со условите утврдени во тендерската документација и понудата, што е спротивно на Законот за јавните набавки.
- Тендерската документација на Министерство за социјална политика, демографија и млади упатува на постоење простории кои служат како народни кујни, но во пракса, на 7 од 9 наведени локации храната се дели директно на улица.
- Фактот што народните кујни во практика не функционираат, а тендерите и понатаму формално го користат тој термин како тие да постојат, укажува на институционално прикривање на реалната состојба и на манипулација со основните елементи на јавната набавка.
- Податоците во тендерската документација претставувале основа за формирање на цената по оброк, при што наведените услови имаат директно влијание врз реалноста и оправданоста на договорената цена.
- Оброците кои државата ги плаќа по 239 денари се значително повисоки од малопродажните цени на производите од кои се составени тие.
- Наместо наведените 2 часа за дистрибуција и сервисирање на храната на секоја поединечна локација, комбињата за дистрибуција се задржуваат од 15 до 30 минути.
- Реализацијата на договорот за јавна набавка отстапува од условите утврдени во склучениот договор и во однос на менијата. Во одредени денови недостигаа супа, овошје и сирење, а во поединечни случаи, испорачаните количини не беа во согласност со договорот.
- Непридржувањето кон неделните менија, ориентационите норми, времето на достава и квалитетот на оброците во согласност со склучениот договор се сметаат за сериозна повреда на договорот и основ за негово раскинување.
- Договорот формално предвидува обезбедување храна за 1.000 корисници, додека неговата финансиска вредност покрива оброци за 1.027 лица. Во споредба со претходната година, тоа укажува на зголемување на бројот на корисници за 26 % – од 813 на 1.027 лица. Притоа, точните и официјални податоци за бројот на корисниците не се достапни, што отвора простор за сомнеж и потенцијални злоупотреби.
- Министерството не ја испочитува законската обврска за транспарентност и отчетност со тоа што не ги достави побараните информации за спроведената тендерска постапка и за следењето на реализацијата на договорот. Ваквиот однос ја намалува довербата на јавноста во институциите и води кон непочитување на законските обврски.
- Практиката на делење храна на улица претставува институционализиран понижувачки третман на лица во социјален ризик, со што државата, наместо да обезбеди заштита, ги изложува корисниците на стигматизација, деградација и повреда на нивното основно право на достоинство.
- За склучувањето на овој договор за јавна набавка, вреден околу 1,5 милион евра, беа потребни седум и пол месеци и три тендерски постапки, во кои беа доставени шест жалби од учесниците.
- Мотивите за битката за тендерот можеби се кријат во цената. За оброкот со мени и состав за кој во Скопје се плаќа по 239 денар, во Тетово тамошниот Меѓуопштински центар за социјална работа плаќа по 105 денари, а готви Детската градинка „Младост“ од Тетово.
- Во периодот меѓу истекот на претходниот договор за набавка на готови оброци за корисниците на народни кујни (17.5.2025) и склучувањето на новиот договор (24.9.2025) нема сознанија врз кој правен основ и од кој економски оператор била обезбедувана храна за корисниците на народните кујни.

Храната не се дели во просториите наведени во тендерската документација

Тендерот насловен „Набавка на готови оброци за корисниците на Народни кујни“ со број 13225/2025 е спроведен од Министерство за социјална политика, демографија и млади и врз основа на него е склучен договор за јавна набавка на 24 септември 2025 година во вредност од 89.775.000 денари, односно 1.459.756 евра.

Тендерската документација предвидуваше фирмата што ќе го добие тендерот да ги подготвува, да ги доставува и да ги сервисира готовите оброци за корисниците на народните кујни на посочени 9 локации на територија на град Скопје. Под готов оброк се подразбира однапред приготвен ручек наменет за дистрибуција до крајните корисници, кој е соодветно складиран и транспортиран во согласност со важечките стандарди за безбедност на храна. Корисниците добиваат само еден оброк дневно – ручек, кој се доставува секојдневно, од понеделник до петок. За деновите сабота и недела се доставуваат ладни оброци, односно ланч-пакети во петок.

Но тендерската документација е едно, а реалноста друго.

На терен, народните кујни веќе не постојат, ниту пак ги имало со години наназад. Воедно, во најголем дел од просториите наведени и во тендерската документација (месни заедници, просториите на здруженија на пензионери, центри за социјална работа) не се создадени услови за сервисирање и за конзумирање на храната од страна на корисниците.

Фотографии од актуелниот изглед на народните кујни

По првичното воочување дека во просториите наведени во тендерската документација веќе со години не се дели храна, следуваа обиди вистинските локации каде што се делат оброците да се добијат преку Министерство за социјална политика, демографија и млади и Меѓуопштинскиот центар за социјална работа на Град Скопје. Обидите да се добијат овие информации беа безуспешни и добиено е објаснување дека локациите им се соопштуваат само на корисниците на народните кујни. Со ваквиот одговор добиен од вработените во Меѓуопштинскиот центар за социјална работа на Град Скопје се стекна впечатокот дека доставувањето и сервирањето на оброците се врши во затворени простории. Но, при потрагата на посочените локации на терен, се дојде до конкретните сознанија изнесени во оваа студија на случај.

Според сознанијата добиени на терен, храната се дели на 9 локации, и тоа на 7 од нив на улица, а само во 2 во внатрешни простории, и тоа во бараката на Здружението на пензионери во Бутел и во просториите на поранешниот Центар за социјални работи во Шуто Оризари. Но, и на овие 2 локации, просториите служат само за да се остави храната од добавувачот и да се подигне од страна на корисниците.

Опис наведен во тендерската документација	Сознанија од теренот
<p>Општина Центар – Во просторија на МЗ „Раде Јовчевски Корчагин“, ул. „Ѓуро Ѓоновиќ“ бр.43 Скопје. Секој работен ден од 10:00 до 12:00 часот.</p>	<p>Храната не се дели во наведените простории, туку на 2 локации различни од наведеното во тендерската документација и договорот, а кои беа лоцирани и посетени на 10.11.2025 и 14.11.2025 година. Станува збор за следните локации:</p> <ul style="list-style-type: none"> • На отворено, пред продавница на улицата „Ѓуро Ѓоновиќ“. Наместо во наведеното време, комбето пристигна околу 11:30 часот. Овде, според информациите од корисниците, храна земаат 8 луѓе. • На отворено, на улица „Самоилова“, во близина на Француските гробишта. Наместо во наведеното време, комбето пристигна околу 11:45 часот. Присутни беа околу 30 луѓе, кои земаа храна и за повеќемина членови на семејството.

<p>Општина Чаир – ОУ „Имри Елези“ (поранешно ОУ „Никола Вапцаров“), ул. „Браќа Реџепагиќ“ бб Скопје. Готовите оброци да се дистрибуираат секој работен ден од 10:00 до 12:00 часот.</p>	<p>Храната се дели пред дворот на наведеното училиште, на отворено. Посета на локацијата на 17.11.2025 и 19.11.2025 година. Во наведеното време на 17.11.2025 година, комбето веќе беше заминато, добиени се сознанија дека комбето доаѓа во 9:00 часот. На 19.11.2025 година на локацијата во 9:00 часот имаше 20-ина луѓе, земаа храна за повеќемина, дури и за 14 луѓе.</p>
<p>Општина Бутел – Во бараката на Здружението на пензионери Бутел, ул. „Бутелска“ бб (до полициската станица). Секој работен ден од 10:00 до 12:00 часот.</p>	<p>Храната се остава во просториите на здружението на пензионери. Посета на локацијата на 14.11.2025, 17.11.2025 и 21.11.2025 година. Комбето беше на локацијата околу 9:30. Корисниците на храна информираа дека, според нивните сознанија, на оваа локација храната се доставува за 30 луѓе.</p>
<p>Општина Кисела Вода – просториите на МЗ нас. Драчево ул. „Ратко Митровиќ“ бб Скопје - секој работен ден од 10:00 до 12:00 часот.</p>	<p>Храната не се дели во наведените простории, туку во паркот зад месната заедница. Локацијата беше откриена и посетена на 14.11.2025 и 20.11.2025 година. На 20.11.2025 г., комбето веќе беше на локацијата и ја делеше храната на 15-ина луѓе. Некои земаа храна за повеќемина.</p>
<p>Општина Кисела Вода – во просторија во нас. Кисела Вода, ул. „Михаил Чаков“ бб секој работен ден од 09:30 до 11:30 часот.</p>	<p>На посочената локација не можеше да се најде место од кое се дели храна на граѓаните во социјален ризик, ниту пак околните жители имаа такви сознанија.</p>
<p>Општина Шуто Оризари – Во просторија кај поранешниот објект ЦСР Шуто Оризари – ул. „Нов живот“ бб Скопје. Секој работен ден од 10:00 до 12:00 часот.</p>	<p>Посета на локацијата на 25.11.2025. Комбето ја донесе храната околу 9:30 часот и ја остави во просториите на поранешниот Центар за социјални работи. Пред Центарот веќе чекаа 20-ина лица. Корисниците не информираа дека кај нив се остава храна за 120 луѓе.</p>
<p>Општина Гази Баба – просториите на месната заедница Маџари (објект старо кино на ул. „Благој Стевковски“ бб Скопје). Секој работен ден од 10:00 до 12:00 часот.</p>	<p>Посета на локацијата на 28.11.2025 и на 12.12.2025. Храна не се дели во наведените простории, туку на отворено, пред зградата на старото кино. Комбето пристигна околу 10:45 и од него беше поделена храна на 30 луѓе, кои земаа по повеќе оброци, некои и по 7-8.</p>
<p>Општина Гази Баба – во просториите на Здружение на пензионери на Гази Баба во Маџари 2 – хангар, ул. „Палмиро Тољати“ бб Скопје. Секој работен ден од 10:00 до 12:00 часот.</p>	<p>Посета на локацијата на 30.01.2026. Храна на луѓето им беше делена на улица пред поранешната народна кујна, која пред години била направена за таа цел. Комбето пристигна околу 10:45 часот и 10-мина зедаа храна, но секој за повеќе луѓе.</p>
<p>Општина Карпош - Во просторија на Месна заедница Злокуќани. Секој работен ден од 09:30 до 11:30 часот.</p>	<p>Храната не се дели на наведената локација, туку на отворено пред сервис за коли на ул. „Скупи“. Локацијата беше откриена и посетена на 19.12.2025. Комбето не пристигна во наведеното време, туку во 10:40. На локацијата беа околу 15 луѓе, половина од нив деца.</p>

Имајќи ги предвид разликите изнесени со тендерските документи и склучениот договор наспроти реализацијата од Министерство за социјална политика, демографија и млади, во согласност со Законот за слободен пристап до информации од јавен карактер беа побарани следните информации:

- » Прецизен опис на сите локации на кои се одвива делењето храна, поединечно за секоја локација;
- » Дали има измени на локациите каде што се испорачуваат готовите оброци за корисниците на народни кујни во однос на тендерската документација (доколку има, наведете ги)? и
- » Наведете го бројот на корисници на ниво на секоја локација за испорака на предметот на договорот за јавна набавка?

Министерството не ја испочитува законската обврска и побараните информации не беа добиени, по што беше доставена жалба до надлежната Агенција за заштита на правото на слободен пристап до информациите од јавен карактер. Но поради немањето раководни лица, односно директор и заменик на директорот, Агенцијата не одлучува по примените жалби.

Според член 116 став 2 од Законот за јавните набавки (ЗЈН), договорот за јавна набавка се склучува во согласност со условите утврдени во тендерската документација и понудата. Истовремено, договорните страни, во согласност со член 117 став 1 од ЗЈН, го извршуваат договорот за јавна набавка во согласност со условите утврдени во тендерската документација и избраната најповолна понуда. Имајќи го предвид изнесеното, во фазата на реализација на договорот не е дозволено менување на условите, односно во конкретниов случај, договорните страни се обврзани договорот да го реализираат во согласност со условите утврдени во тендерската документација и со избраната најповолна понуда.

Според член 117 став 2 од ЗЈН, договорниот орган е должен да врши контрола дали извршувањето на договорот за јавна набавка или рамковната спогодба е во согласност со условите од договорот.

Дополнително, со направените измени кои не се во согласност со ЗЈН и со кои храната се дели на улица, се нарушува достоинството на лицата во социјален ризик и тие се изложуваат на стигматизација. Луѓето чекаат на ред во паркови и улочки изложени на туѓи погледи и при лоши временски услови. На овој начин, наместо социјална поддршка, добиваат чувство на понижување. Воедно, непостоењето прецизни информации за локациите и за бројот на корисници го ограничува јавниот надзор на реализацијата на договорот, создавајќи простор за дополнителни нерегуларности .

Следниот проблем воочен во текот на реализацијата на овој договор за јавна набавка е, секако, времето на дистрибуција. Наспроти наведените 2 часа на траење на доставувањето храна (што би било логично ако храната се дели и се послужува во затворени простории), во пракса, храната се дели во просек 15-ина минути. Присутните корисници на локациите дури тврдат дека доаѓаат порано од вообичаеното време на доаѓање на комбињата за да не го пропуштат, и со тоа да го загубат правото да добиваат храна.

Храната што се дели во некои денови отстапува од склучениот договор

Во тендерската документација, а потоа и во склучениот договор за јавна набавка, наведени се неделни менија (за 4 недели), ориентационите норми за приготвување готов оброк – ручек и ориентационите норми за ладен оброк – ланч-пакет за време на викендите. Според договорот, распоредот на оброците може да се промени во текот на траењето на договорот, но со заемна согласност меѓу договорните страни. При следењето на реализацијата на договорот, воочени се чести промени на менијата, но не постојат сознанија дали е тоа правено со одобрување на Министерството.

Второто значајно сознание е дека испорачаните менија во одредени денови, а особено во викендите, отстапуваат од договорените содржини и количини.

Теренски сознанија:

Општина Центар (на улица „Самоилова“, во близина на Француските гробишта), 14.11.2025 (петок, втора недела). Корисниците на народната кујна добија пилешки стек со ориз, салата и леб. Според договорот, ова е мени од среда, трета недела од месецот, и во него треба да има пилешка супа, пилешки стек со динстан ориз, салата и леб. Во поделеното мени недостига супата. Корисниците на овие оброци рекоа дека не само тој ден, туку дека супа не добиле никогаш.

Општина Бутел (во бараката на Здружението на пензионери Бутел, ул. „Бутелска“ бб), 17.11.2025 (понеделник, трета недела од месецот). Корисниците на народната кујна добија вариво од леќа, варено јајце и леб. Според договорот, ова е предвидено во мениот од понеделник, четврта недела. Во ова мени, според договорот, се наоѓаат вариво од леќа, варено јајце, сезонска салата, сезонско овошје, леб. **Произлегува дека на корисниците на народната кујна не им беше доставена сезонска салата и сезонско овошје.**

Општина Гази Баба (пред објект Старо кино, ул. „Благој Стевковски“ бб Скопје), 28.11.2025 (петок, четврта недела). Корисниците на храната добија ориз од тава со пилешки копан, салата од зелка и леб. Според договорот, ова е мени од среда, прва недела, според кое корисниците на народната кујна треба да добијат пилешка супа, ориз од тава со пилешки копан, сезонска салата и леб. **Во дистрибуираното мени недостига пилешка супа. Воедно, корисниците на оброците тврдат дека не само тој ден, туку дека никогаш не добиле супа.**

Со оглед на тоа дека беше петок, истиот ден на корисниците им беа донесени и ланч-пакетите за претстојните сабота и недела. За двата дена, по лице беа доставени кисела павлака од 12 % масленост, 2 варени јајца, паштета од 75 грама, 2 кисели краставички и 2 лепчиња.

Храна за сабота и недела за 1 лице

Според договорот, поделените производи се менија од саботата и неделата во првата седмица од месецот. Во саботата требало да се поделат павлака, две јајца варени, сезонско овошје и леб. **Во доставеното недостига сезонско овошје, а воедно павлаката е со масленост од 12 %, иако во договорот се наведува павлака со 18 % масленост.**

Неделното мени се состои од пилешка паштета 75 гр, сирење, кисела краставица и леб. **Во ова мени не е доставено предвиденото сирење.**

Општина Карпош (Злокуќани, пред сервисот за коли на ул. „Скупи“), 19.12.2025 (петок, трета недела од месецот). Корисниците на храната за петокот добија гратинирани макарони и леб. Според договорот, станува збор за мени од четврток, четврта недела, кога треба да се достават гратинирани макарони, јогурт, колач, леб. Во доставеното недостигаат јогурт и колач.

Во Злокуќани истиот ден се делеше и храна за сабота и недела. За сабота беше поделен месен нарезок пилешки од 100 грама, парче кромид и леб. Според договорот, станува збор за мени за сабота во кое треба да има месен појадок, сезонски зеленчук, ролат и леб. **Произлегува дека во доставената храна недостига ролат, а кромидот се смета за сезонска салата.** Воедно, значајно е да се нагласи дека во описот на количините во склучениот договор се вели од 100 до 150 грама месен нарезок. Ова е голема разлика во количините и пропуст на договорниот орган, бидејќи, очекувано, фирмата ја испорачува пониската грамажа, а разлика е 50 % во количините.

За неделата се делеа сирење, леб и тортица. Според договорот, ова е мени од недела, четврта недела, и во него треба да има 2 варени јајца, сирење, тортица и леб. **Во овој оброк недостигаа 2 јајца.**

Општина Гази Баба, на втората локација, пред поранешната народна кујна, 12.12.2025. Се делеше гулаш со јунешко месо и прилог од динстан ориз, сезонска салата и леб. Според договорот, ова е мени од петок, трета недела. Но количините личат многу мали и пакувањето на гулашот со јунешко месо и прилогот од динстан ориз немаа декларација со опис на содржината и тежината. Воедно, салатата исклучиво се состои од зелка, како и во сите претходни теренски проверки.

Корисниците на оброците добија храна и за претстојниот викенд. Содржината на поделената храна наликува на менија за сабота и недела од третата седмица од договорот. Во сабота, лепиња со кашкавал и салама, овошен сок. Но овде **не се јасни количините на доставениот кашкавал и салама**. Во недела, пак, менито е составено од пилешка паштета 75 гр, зденка сирење, сезонски зеленчук (кечап) и леб. **Во неделата, согласно дадената можност, наместо сезонски зеленчук, поделен е кечап, иако е нејасно како може кечап да биде алтернатива на сезонската салата. Но, дури и поделениот кечап е во количина од 12 грама, а во согласност со ориентационите норми наведени во договорот, пакувањето кечап треба да е од 40-50 грама.** Овој скроман збир од производи што е даден на сликата треба да најде возрасен граѓанин 2 дена и државата за овие производи плаќа 478 денари.

При посетите на локациите каде што се дистрибуира храна во Општина Шуто Оризари (во просторија кај поранешниот објект на Центарот за социјална работа, на 25.11.2025 г.), во Општина Кисела Вода (во парк зад просториите на месната заедница Драчево, на 20.11.2025) и во Општина Чаир (во дворот на основното училиште „Имри Елези“, на 19.11.2025), се констатираше дека поделената храна одговара на менијата во согласност со договорот.

Во склучениот договор за оваа јавна набавка се вели: „Непридржувањето на Носителот на набавка кон неделното мени, ориентационите норми за приготвување на готов оброк – ручек и ориентационите норми за ладен оброк – ланч-пакет за време на викендите ќе резултира со раскинување на Договорот и наплата на гаранцијата за квалитетно и навремено извршување на Договорот.“ Воедно, носителот на набавката се обврзува да постапува по насоките и барањата на одговорот лице за следење на реализацијата на договорот и да доставува извештаи за спроведената дистрибуција, со потписи на овластени лица за секоја локација. Во договорот е наведено името на лицето задолжено за следење на реализацијата на овој договор, но нема прецизни одредби во однос на начинот на контролата на реализацијата на договорот од страна на Министерството, со што се создава ризик од злоупотреба на јавните средства.

Значајно е да се нагласи дека речиси сите корисници на оброците како сериозен проблем за нив ги наведоа малите количини леб. Во тековниот договор за јавна набавка, за првпат од фирмите понудувачи се бараше да доставуваат „леб лајбица единечна спакувана, со брашно т-500“, со бруто-количина по оброк од 100-150 грама“. Во претходните тендерски постапки се барало: „леб пченичен полубел, со брашно т-500 (лебот со тежина 500-600гр. треба да се подели на два дела) и да има бруто-количина по оброк од 250-300 грама“.

Нејасно е на што се должела оваа промена во менијата направена од страна на Министерството и дали е претходно направена анализа како намалените количини леб ќе влијаат врз калориската вредност на оброците. Реакциите на корисниците на оброците упатува на сомнеж дека промената е направена на нивна штета, а во интерес на понудувачите.

Од Министерство за социјална политика, демографија и млади, по официјален пат, во согласност со Законот за слободен пристап до информации од јавен карактер, беа побарани докази за извршените испораки на готови оброци по видови и количини, со локации за следните датуми – 14.11.2025; 17.11.2025; 19.11.2025; 20.11.2025; 25.11.2025; 28.11.2025; 12.12.2025 и 19.12.2025 година. Воедно, беше побарано и објаснување како се следи реализацијата на договорот и доставување извештаи од следењето на реализацијата, доколку ги имаат. Министерство не ги достави побараните информации во законски предвидениот рок.

Цените во договорот се повисоки од малопродажните цени, а бројот на корисници не се соопштува

Фирмата носител на овој договор има свој малопродажен објект во центарот на градот. Во нив, меѓу другото, се продаваат и дел од производите кои се составен дел на менијата од анализираниот тендер. Според малопродажните цени, 100 грама ориз чини 24 денари, 100 грама пилешки копан 67 денари, 100 грама пилешки стек 74 денари.

Доколку овие цени би се искористиле за пресметка на вредноста на некои од менијата, би се дошло до сознание дека, за дел од нив, малопродажна цена се движи од 120 до 140 денари.

Вредноста на ланч-пакетите, пак, е уште пониска во малопродажба и се спушта и под 100 денари.

Впрочем, според јавно достапните податоци во Електронскиот систем за јавни набавки, пониски цени за оброците се наплатуваат во меѓуопштинските центри за социјална работа во други градови, како на пример во Тетово, каде што цената е 105 денари.

Кој е реалниот број корисници на овие оброци? Ова е прашање на кое не може да се даде точен одговор, затоа што во тендерската документација, како и во склучениот договор, е наведено дека бројот опфаќа до 1.000 готови оброци на ден. Но релевантноста на овој податок е доведена во прашање со фактот што вредноста на склучениот договор е поголема, и со 89.775.000 денари можат да се обезбедат оброци за 1.027 лица. Ако е така, се поставува прашањето на што се должи растот на корисниците за 26 % во однос на 2024 година. Имено, според доставеното известување за реализиран договор, со претходниот тендер за истата намена биле потрошени 71.400.000 денари што, доколку се подели со цената по оброк (240,45), значи дека имало 813 корисници на оброците.

Хронологија на тендерот за набавка на готови оброци за корисници на народните кујни

За склучувањето на овој договор за јавна набавка од 89.775.000 денари (1.459.756 евра) беа потребни седум и пол месеци, два неуспешни тендери и шест жалби, за конечно да се дојде до склучување на договорот за анализираната јавна набавка. Министерство за социјална политика, демографија и млади, со овој договор склучен 2025 година, за првпат се јавува како носител на договорот за набавка на готови оброци за корисници на народните кујни. Претходно, овие договори ги склучувала Јавната установа Меѓуопштински центар за социјална работа на Град Скопје. Впрочем, и во 2025 година огласот го објавил прво Меѓуопштинскиот центар за социјална работа на Град Скопје, по што следувало поништување на тендерот и негово преземање од страна на Министерството. Притоа, според достапните податоци на ЕСЈН, оваа набавка се спроведува од 2018 година. Во првата година, носител на договорот е **Специјал продукт ДООЕЛ Скопје, за потоа 6 години по ред (2019 – 2024 година)** тендерот да го добива Унимеркант-кетеринг Скопје.

10.2.2025 година: Јавна установа Меѓуопштински центар за социјална работа на Град Скопје, како и години наназад, објавува оглас под реден број 01812/2025.

12.2.2025 година: Фирмата „Специјал продукт“ Скопје доставува жалба на тендерската документација во однос на поставените услови за минимален приход од дејност за подготовка на оброци и служење храна – готови оброци од минимум 30.000.000 денари кумулативно за последните 3 (три) години, со образложение дека со него се повредува начелото на конкуренција.

27.2.2025 година: Државната комисија за жалби по јавни набавки (ДКЖН) носи решение и ја одбива жалбата поради неоснованост.

6.3.2025 година: ЈУ Меѓуопштински центар за социјална работа на Град Скопје носи одлука за поништување на постапката со образложение дека настанале непредвидени промени во буџетот на договорниот орган.

27.5.2025 година Министерство за социјална политика, демографија и млади објавува оглас – набавка на готови оброци за корисниците на Народни кујни под реден број 09457/2025. Преземајќи го тендерот, Министерството поставува и нови услови. Наместо 3, бара 5 возила, вместо 3 возачи, бара 7, вместо 3 готвачи, бара 7, како и 7 помошници во кујна и 1 технолог за прехранбена технологија и 1 технолог по безбедност на храната. Нема информации врз основа на кои сознанија е направена оваа промена. Еден од основните начела на ЗЈН е начелото на сразмерност, според кое *постапката за јавна набавка се спроведува сразмерно на предметот на набавка, особено во однос на изборот, дефинирањето и примената на условите, барањата и критериумите, кои мора да се логички поврзани со предметот на набавка.*

Имено, Законот за јавни набавки предвидува можност, пред објавувањето на огласот за јавна набавка, договорниот орган да спроведе технички дијалог со економските оператори овозможувајќи им увид во тендерската документација и можност да дадат свои предлози и коментари. Министерството нема спроведено технички дијалог за оваа постапка за јавна набавка.

5.6.2025 година Фирмата „Специјал продукт“ Скопје доставува жалба на тендерската документација, во која вели дека Министерството би довело до дискриминација на економските оператори и до фаворизирање други економски оператори, поради поставувањето на барањето за остварени приходи во дејноста 10-85 и структурата за приходи по дејност.

9.7.2025 година ДКЖЈН носи решение со кое ја одбива жалбата на фирмата „Специјал продукт“ поради неоснованост.

26.6.2025 година Ден на отворање на понудите. Добиени се 4 понуди на тендерот.

3.7.2025 година Жалба доставува фирмата „Унимеркант-кетеринг“ Скопје. Жалителот наведува дека не му се навреме одговорени поставените прашања во врска со условите за учество на тендерот.

6.7.2025 Жалба доставува и фирмата „Индусти Сервис“ Скопје. Во жалбата, меѓу другото, се наведува дека со поставените услови за учество се фаворизира една фирма.

18.7.2025 година ДКЖЈН ги усвојува делумно жалбите на „Унимеркант-кетеринг“ Скопје и на „Индусти Сервис“ Скопје и ја поништува тендерската документација и постапката по Оглас за јавна набавка со Отворена постапка бр. 09457/2025.

19.7.2025 Министерството носи одлука за поништување на постапката врз основа на решението на ДКЖЈН.

22.7.2025 година Министерството објавува нов оглас за истата јавна набавка 13225/2025 Тендерската документација не е променета.

1.8.2025 година Фирмата „Унимеркант-кетеринг“ доставува жалба на тендерската документација поради нејасен начин на испорака.

11.8.2025 година Отворање на понудите. Понуди доставуваат три фирми – Парти Сервис Лео Скопје, Унимеркант-кетеринг Скопје и Индусти Сервис Скопје.

20.8.2025 година ДКЖЈН ја одбива жалбата на „Унимеркант-кетеринг“ поради неоснованост.

26.8.2025 година Министерството донесува одлука за најповолна понуда да се избере понудата на „Парти Сервис Лео“ Скопје.

5.9.2025 година Нова жалба на „Унимеркант-кетеринг“ дека е направена неправилна евалуација на понудите. Еден од наводите се однесува и на тоа што Министерството прифатило документ за докажување на услов за економска и финансиска состојба од Централниот регистар, со датум по јавното отворање.

17.9.2025 година ДКЖЈН ја одбива жалбата.

24.9.2025 Министерството го склучува договорот со „Парти Сервис Лео“ ДООЕЛ Скопје. Вредноста на договорот изнесува 89.775.000 денари (1.459.756 евра). Цената за еден оброк изнесува 239,40 денари. Цената е минимално пониска од претходниот договор склучен од страна на Меѓуопштинскиот центар за социјална работа на Град Скопје, кога изнесувала 240,45 денари.

Реконструкцијата на поранешниот објект на Комерцијална банка без крај: 51 анекс и зголемена вредност на тендерот за 32 %

(Тендер на Службата за општи и заеднички работи на Владата за реконструкција на поранешниот објект на Комерцијална банка со број 17051/2022)

- Реконструкцијата, првично планирана да трае 18 месеци и да чини 6,6 милиони евра, сè уште не е завршена, по речиси три години од склучувањето на договорот.
- Во текот на реконструкцијата, Службата за општи и заеднички работи (СОЗР) и градежната компанија „Бауер БГ“ склучиле вкупно 51 анекс на основниот договор, од кои 10 во еден ден.
- Вредноста на основниот договор со анексите е зголемена за 2,1 милион евра, односно за 32 % во однос на првично договорената сума, што е спротивно на Законот за јавните набавки, којшто овозможува зголемување од максимум 20 %.
- Во склучените анекси се евидентирани непредвидените работи во текот на градбата и појавените вишоци¹. Но вредноста на основниот договор не е намалувана за кусоците², кои биле евидентирани, но не и пребивани со вишоците.
- Во меѓувреме, од СОЗР се бара да пронајде правна основа за пренамена на евидентираните кусоци од 1,1 милион евра и да му се овозможи на „Бауер БГ“ да ги користи за реализација на новопредвидените позиции од новите технички решенија и новиот проект за ПП заштита во зградата. Законот за јавните набавки не овозможува пренамена на кусоците и нивно користење во новопредвидени позиции.
- Со спроведените непредвидени работи од околу 1,2 милиони евра, градежни вишоци од 978 илјади евра и градежни кусоци од 1,1 милион евра, произлегува дека проектот за реконструкција на стариот објект на Комерцијална банка е менуван во дури 49 % од иницијалната проектна спецификација. Ваквото постапување е проблематично ако се има предвид ставот на Судот на правдата на ЕУ дека договорите за јавни набавки можат да претрпат измени кои не се значајни.
- Извештаите изготвени од фирмата што го врши надзорот над реконструкцијата дополнително укажуваат на финансиската неизвесност околу целосната реализација на реконструкцијата на овој државен објект.
- СОЗР двапати се согласила на продолжувањето на рокот за градба, првиот пат до декември 2025 година и вториот пат до јуни 2026 година.
- Со оглед на тоа што рокот за изградба на овој државен објект од 18 месеци од „воведување во работа“ бил услов утврден во тендерската документација, неговото менување претставува повреда на начелото на еднаков третман на економските оператори.
- Во периодот јануари – јуни 2026 година, односно само за 6 месеци, „Бауер БГ“ треба да изведе 37 % од предвидената реконструкција. Претходно, во 26 месеци извел само 63 %.
- Иако договорот предвидува договорни казни во случај на доцнење од страна на изведувачот, СОЗР досега не презела активности за нивна примена со цел заштита на јавните ресурси.

1 Вишоци се изведени работи што ги надминуваат договорените количества работи.

2 Кусоци се негативни отстапувања од изведените работи во однос на договорените количества работи.

„Прогрес“ во задоцнување

Договорот за јавна набавка за реконструкцијата на поранешниот објект на Комерцијална банка е склучен во април 2023 година. Тендерската постапка е отпочната во 2022 година и во неа учествувале 4 фирми (Strabag AG, Жикол Струмица, Ак-Инвест Тетово и Бауер БГ Скопје).

По спроведена електронска аукција и дополнителното намалување на првично дадените понуди, како најповолна понуда врз основа на критериумот 'најниска цена' била избрана понудата на „Бауер БГ“. Изборот на економски оператори со најниска цена, која потоа значително се зголемува, како во случајот, ја доведува во прашање целата постапка за јавна набавка, односно почитувањето на принципите на транспарентност, конкуренција и еднаков третман на економските оператори.

ВКУПЕН РЕКАПИТУЛАР (во денари)	
ЗА РЕКОНСТРУКЦИЈА НА ПОРАНЕШНИОТ ОБЈЕКТ НА КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА (ПАЛАТА АСНОМ – СКОПЈЕ) ОБЈЕКТ-1 (БИСЕР И НОВ ДЕЛ) И ОБЈЕКТ-2 (СТАР ДЕЛ)	
ОПИС	Вкупна цена без ДДВ
БИСЕР	43.039.308
НОВ ДЕЛ	179.312.636
СТАР ДЕЛ	121.448.056
ВКУПНО БЕЗ ДДВ	343.800.000
ДДВ 18%	61.884.000
ВКУПНА ВРЕДНОСТ НА ДОГОВОРОТ	405.684.000

Вредноста на склучениот договор изнесува 405.684.000 денари, односно 6.596.488 евра. Во согласност со договорот, реконструкцијата на државниот објект требало да биде завршена за 18 месеци од воведување во ситуацијата. Според обезбедената документација, „Бауер БГ“ бил воведен во ситуацијата дури 7 месеци од склучувањето на договорот, односно на 20.11.2023 година.

Реконструкцијата не одела според планираното уште од самиот почеток. Но, се чини дека работите не се ставени под контрола ниту по две години од почетокот на реконструкцијата.

Во декември 2025 година, надзорот констатира во својот извештај дека „се одржани повеќе состаноци помеѓу Инвеститорот, Надзорот, Ревидентот и Проектантот, на кои од страна на највисокото раководство на Инвеститорот – СОЗР, на Проектантот и на Ревидентот уште еднаш им беше укажано на битноста на доставување на целокупната потребна проектна документација, новите технички решенија. Доцнењето со доставувањето на новите ревидирани технички решенија во огромна мерка ја загрозува динамиката на изведбата на реконструкцијата, поради што и рокот за изведба е по вторпат продолжен за дополнителни 6 (шест) месеци, по претходното продолжување од 7 (седум) месеци од истите причини. По одржувањето на неделни состаноци помеѓу Инвеститорот, Надзорот, Ревидентот и Проектантот, од страна на Проектантот на 26.12.2025 година се предадени сите технички решенија коишто недостасуваа. Од страна на Ревидентот е предочено дека забелешките во

однос на доставените технички решенија се минимални и дека сите ревидирани технички решенија ќе бидат доставени до Инвеститорот на 13.01.2026 год.“

Според извештаите од надзорот, доцнењата во најголема мера се припишуваат на ненавремено доставување технички решенија од страна на проектантите за сите фази, но во одредени периоди, биле давани насоки и до „Бауер БГ“ да го зголеми бројот на работници на позициите за кои нема никаква попреченост во работата.

Вишоците наплатувани, а кусоците само евидентирани

Гледано хронолошки, првиот анекс на основниот договор бил склучен 24 дена по почетокот на реконструкцијата. Во период од 2 години се склучени 51 анекс на договорот, од кои во некои денови се склучувани и повеќе анекси.

До Електронскиот систем за јавни набавки не се доставувани сите склучени анекси. СОЗР не ја почитувала оваа законска обврска. Како што може да се види од следниот табеларен приказ, вакви известувања се доставени за 32 анекси, и тоа со големи задоцнувања, а за 19 склучени анекси СОЗР воопшто не доставила известување. За потребите на ова истражување, анексите се обезбедени преку барање за пристап до информации од јавен карактер.

Листа на склучени анекси на договорот за реконструкцијата на
стариот објект на Комерцијална банка

Број на анекс	Датум на склучување на анекс-измена на склучен договор	Датум на објавување на измена на склучен договор на ЕСЈН	Одобрување на вредноста на вишоците во денари	Одобрување на вредноста на непредвидени работи во денари
1	13.12.2023	25.08.2025	572.575	
2	25.02.2024	05.12.2025		8.447.477
3	11.04.2024	05.12.2025		4.985.468
4	19.04.2024	Не е објавен	616.461	
5	04.06.2024	09.12.2025		1.620.246
6	05.06.2024	Не е објавен	789.256	
7	22.08.2024	Не е објавен	224.456	
8	22.08.2024	09.01.2025		1.080.205
9	10.09.2024	Не е објавен	702.650	
10	18.09.2024	Не е објавен	1.044.120	
11	30.09.2024	09.12.2025		12.358.640
12	17.10.2024	Не е објавен	536.125	
13	31.10.2024	10.12.2025		1.931.574
14	10.12.2024	10.12.2025		2.711.704
15	10.12.2024	10.12.2025		5.623.786

16	10.12.2024	10.12.2025		1.374.686
17	21.01.2025	11.12.2025		1.302.833
18	23.12.2024	Не е објавен	407.159	
19	30.01.2025	12.12.2025		499.730
20	03.02.2025	12.12.2025		5.220.563
21	06.02.2025	12.12.2025		1.116.374
22	06.02.2025	Не е објавен	3.719.322	
23	10.03.2025	15.12.2025		4.034.546
24	10.04.2025	Не е објавен	3.537.707	
25	10.04.2025	16.12.2025		623.916
26	29.04.2025	Не е објавен	5.237.218	
27	27.06.2025	16.12.2025		888.000
28	20.05.2025	Не е објавен	Продолжување на рок на градба до 20.12.2025	
29	27.06.2025	Не е објавен	3.616.741	
30	27.06.2025	16.12.2025		1.985.645
31	27.06.2025	17.12.2025		2.294.153
32	27.06.2025	Не е објавен	5.907.283	
33	04.08.2025	Не е објавен	1.167.646	
34	04.08.2025	17.12.2025		1.410.395
35	04.08.2025	17.12.2025		366.347
36	07.08.2025	17.12.2025		1.330.898
37	07.08.2025	18.12.2025		1.734.010
38	07.08.2025	18.12.2025		2.012.013
39	07.08.2025	18.12.2025		157.006
40	07.08.2025	Не е објавен	5.729.373	
41	19.12.2025	24.12.2025	Продолжување на рок на градба 20.06.2026	
42	23.01.2026	Не е објавен	8.104.974	
43	23.01.2026	03.02.2026		1.861.191
44	23.01.2026	Не е објавен	9.836.720	
45	23.01.2026	03.02.2026		1.255.815
46	23.01.2026	03.02.2026		1.072.000
47	23.01.2026	Не е објавен	4.049.546	
48	23.01.2026	03.02.2026		552.481
49	23.01.2026	03.02.2026		371.243
50	23.01.2026	03.02.2026		951.780
51	23.01.2026	Не е објавен	4.357.073	
ВКУПНА ВРЕДНОСТ ВО ДЕНАРИ			60.156.405	71.174.725
ВКУПНА ВРЕДНОСТ ВО ЕВРА			978.153	1.157.313
ВКУПНА АНЕКСИРАНА ВРЕДНОСТ ВО ДЕНАРИ			131.331.130	
ВКУПНА АНЕКСИРАНА ВРЕДНОСТ ВО ЕВРА			2.135.466	

Произлегува дека основниот договор е 30 пати анексиран поради реализација на непредвидени работи во вредност од 71.174.725 денари, односно за 1.157.313 евра. Додека, пак, анексирањето поради реализираните вишоци било правено 19 пати и вкупната вредност на вишоците изнесува 60.156.405 денари, односно 978.153 евра.

Вкупно, сите овие анекси водат кон зголемување на вредноста на основниот договор за 2.135.466 евра, односно за 32 % во однос на првично договорената сума од 6,6 милиони евра.

Според потпишаните анекси, може да се заклучи дека во текот на градбата се појавувале само вишоци. Но извештаите од надзорот откриваат дека се водела и прецизна евиденција на кусоците (тоа што требало, а не се потрошило во текот на реконструкцијата) и нивната вредност е дури повисока од вишоците за коишто се склучувани анексите.

Вишоци/кусоци	Износ во денари
Кумулативно одобрени вишоци	60.156.407
Кумулативно реализирани/ наплатени вишоци	58.185.399 Процент од Договор 14,34%
Моментален преглед на кусоци заклучно со 23-та временна ситуација	66.315.312 Процент од Договор 16,34%

Според ставот на Бирото за јавни набавки изнесен на нивната веб-страница³, во согласност со член 117 став 3 од Законот за јавните набавки, на одговорноста на договорните страни за исполнување на договорните обврски, покрај одредбите од овој закон, соодветно се применуваат одредбите од законот што ги уредува облигационите односи и материјалните прописи со кои се уредува предметот на набавка. Оттука, **начинот на постапување во случај на вишоци и кусоци треба да биде уреден со договорот во согласност со професионалните практики во градежништвото, материјалните прописи во градежништвото и материјалните прописи со кои се уредуваат облигационите односи.** Во согласност со професионалните практики, вишоците и кусоците меѓусебно се пребиваат и се внесуваат во градежната книга која ја води изведувачот на работите, а се потврдува од страна на надзорниот инженер. Дополнителните и непредвидените работи треба да се регулираат во согласност со одредбите кои се однесуваат на измени на договорот за јавна набавка во текот на неговата важност (член 119), водејќи сметка вкупната вредност на измените на договорот за јавна набавка да не надмине 20 % од вредноста на првичниот договор. Притоа, во овие 20 % кои не треба да ја надминат вредноста на првичниот договор, освен дополнителните и непредвидените работи, се пресметуваат и преостанатите непребиени вишоци.

Начинот на постапување со вишоците и кусоците требало да биде уреден со склучениот договор помеѓу СОЗР и „Бауер БГ“. Но бидејќи тоа не е направено, произлегува дека анексите се користеле за да се одобрат вишоците при реконструкцијата без притоа да се пребиваат кусоците во текот на градбата. Оттука, се наметнува прашањето, ако за секој вишок се склучувал анекс на договорот, зошто тоа не е правено и за секој кусок?

3 <https://www.bjn.gov.mk/faq/izmeni-na-dogovorot-vo-tekot-na-negovata-vaznost/>

Според извештаите на фирмата која го спроведува надзорот, произлегува дека кусоците во реконструкцијата имаат двоен третман. Од една страна се „одземани“ кога во извештаите се вршела пресметка на вредноста на зголемувањето на основниот договор за да се остане под законските 20 %, а од друга страна се бара СОЗР да најде правен основ за пренамена на кусоците и нивно искористување за натамошен тек на градбата.

Поконкретно, во месечниот извештај (01.12 – 31.12.2025 година) од фирмата што го спроведува надзорот над реконструкцијата, „Енерго Дизајн“ ДОО Скопје, се вели: **„На состаноците е дискутирано и во однос на финансиската реализација на проектот, каде што од страна на Надзорот е образложено дека досегашниот тек на проектот е спроведен во законските рамки од 20 % на непредвидени, дополнителни работи и вишоци и дека најголемиот дел на средствата реализирани во непредвидените работи се поради грешки во проектната документација. Од причини што новите технички решенија предвидуваат позиции кои не се составен дел на предмер-пресметката од основниот Договор, Инвеститорот е задолжен да најде правна законска рамка за пренамена на кусоците и нивно користење за новопредвидените позиции од новите технички решенија, како и од новиот проект за ПП заштита за просторијата за сместување на дизел-агрегатите. Од страна на Надзорот е исто така посочено дека доколку се најде правната рамка за користење на кусоците од предмер-пресметката на основниот проект, има доволно финансиски средства за завршување и на Стариот дел од објектот, односно за комплетна реализација на проектот. Финансиската реализација на преостанатиот дел од проектот зависи од средствата кои ќе бидат потребни за реализацијата на новиот ПП проект, како и од новите позиции кои се предвидени со преостанатите нови технички решенија.“**

Во насока на неповолните перспективи за реализација на овој договор за јавна набавка оди и следната информација наведена од страна на надзорот: „Од страна на Изведувачот до Инвеститорот е доставено барање за промена на цени од причини во доцнење со реализацијата на проектот кои причини не се по вина на изведувачот.“

Останува нејасно зошто се наметнува ова прашање ако се има предвид дека во склучениот договор во член 4 се вели: *Договорните страни се согласни со цените од Понудата на Извршителот по спроведената е-аукција на ден 30.12.2022 година, која претставува составен дел на овој Договор.*

Цените од претходниот став, во текот на цело времетраење на овој Договор ќе бидат фиксни и нема да подлежат на корекција, по било кој основ. Во цените од ставот 1 на овој член се вклучени сите трошоци на Извршителот, трудот и работната рака, материјалите и истражни работи, трошоците за транспортот и други трошоци за извршување на работите, јавните давачки, попустите, како и увозните царини, доколку ги има.

Вредноста на овој Договор без пресметан данок на додадена вредност изнесува 343.800.000 денари. Данокот на додадена вредност изнесува 61.884.000 денари. Вкупната вредност на овој Договор со пресметан данок на додадена вредност изнесува 405.684.000 денари.

Во овој случај, проблематично е и тоа што рокот за изградба на државниот објект од 18 месеци од „воведување во работа“ бил услов утврден во тендерската документација. СОЗР двапати се согласила на продолжувањето на рокот за градба, првиот до декември 2025 година и вториот

пат до јуни 2026 година. Менувањето на рокот кој бил услов во тендерската документација претставува повреда на начелото на еднаков третман на економските оператори бидејќи подолгиот рок на реконструкција можел да влијае врз понудените цени, како и врз можноста на други фирми да учествуваат.

Кон заклучокот дека договорот е потпишан и заборавен води и информацијата дека СОЗР во изминатиот период не постапила во согласност со членовите 7 и 33 од склучениот договор. Според член 7, „Доколку Извршителот не ги извршува работите навремено и квалитетно или не исполни некоја од обврските од овој Договор, Нарачателот, банкарската гаранција од претходниот член на овој Договор може да ја наплати во своја корист.“

Во член 33 од договорот, меѓу другото, се вели: „Доколку Извршителот не ги исполни своите договорни обврски, Нарачателот може да бара или исполнување на обврската и тоа веднаш или исплата на договорна казна. Договорната казна изнесува 5 % од вкупната цена за извршување на работите, предмет на овој Договор...“

Тоа што СОЗР не презел активности во насока на почитување на одредбите од договорот упатува на целосна негрижа кон јавните пари. Нејасно е како е можно да се толерира непочитување на склучен договор и да не се побара одговорот од вклучените страни во процесот на реализација на реконструкцијата на овој државен објект.

Во реализацијата на овој тендер проблематичен е и обемот на направените промени во однос на реализацијата. Со спроведените непредвидени работи (1.157.313 евра), градежни вишоци (978.153 евра) и градежни кусоци (1.078.298 евра), произлегува дека проектот за реконструкција на стариот објект на Комерцијална банка е менуван во дури 49 % од иницијалната проектна спецификација од 6,6 милиони евра.

Менувањето на склучениот договор претставува повреда на начелата на транспарентност и еднаков третман, а со одредбите од Законот за јавните набавки се забранува ваквото однесување, коешто може да влијае врз нарушување на пазарот. Ваквото постапување е

проблематично ако се има предвид и ставот на Судот на правдата на ЕУ дека договорите за јавни набавки можат да претрпат измени кои не се значајни. Според Судот, измената на договорот се смета за суштинска кога со неа се воведуваат услови коишто, ако биле дел од постапката за јавна набавка, би овозможиле да се квалификуваат понудувачи различни од првично прифатените или да се прифати понуда која е различна од првично прифатената. Во принцип, договорите може да претрпат измени, само под услов тие измена да не се значајни.

Хронологија на тендерот за реконструкцијата на стариот објект на Комерцијална банка

7.10.2022 година Службата за општи и заеднички работи објавува оглас за постапката за јавна набавка Реконструкција на поранешниот објект на Комерцијална банка под број 17051/2022.

22.11.2022 година, на денот на отворањето на понудите, добиени се 4 понуди: АК-ИНВЕСТ Тетово, STRABAG AG, Бауер БГ Скопје и ЖИКОЛ Струмица. Понудите на АК-ИНВЕСТ Тетово и STRABAG AG се отфрлени. Комисијата утврдила дека доставената банкарска гаранција од страна на АК-ИНВЕСТ Тетово издадена од Комерцијална Банка АД Скопје за учество на тендер била неприфатлива, бидејќи се однесувала на друг број на оглас 10751/2022, односно во неа бил наведен погрешен број на оглас, 10751/2022, наместо бројот 17051/2022. Додека, пак, понудата на STRABAG AG била отфрлена затоа што доставиле документи за неосудуваност со датум по отворањето на понудите.

31.12.2022 година се спроведува електронска аукција во која учествуваат само Бауер БГ Скопје и ЖИКОЛ Струмица. Својата првична цена Бауер БГ ја намалува од 418.850.853 на 343.800.000 денари, а фирмата Жикол од 483.565.464 на 414.662.853 денари без ДДВ.

11.1.2023 година, во согласност со критериумот за избор 'најниска цена', донесена е одлука понудата на Бауер БГ да биде избрана како најповолна.

1.2.2023 година, фирмата АК ИНВЕСТ Тетово доставува жалба на одлуката сметајќи дека не требало да ја отфрлат нивната понуда поради тоа што банкарската гаранција содржи погрешен број, и тоа не по нивна вина.

22.2.2023 година ДКЖН носи решение со кое жалбата на жалителот АК ИНВЕСТ Тетово се одбива поради неоснованост.

6.4.2023 година склучен е договорот помеѓу СОЗР и Бауер БГ Скопје.

13.12.2023 – 23.1.2026 година се склучени 51 анекс.

„Државни патишта“, за 13 новоангажирани експерти за коридорите VIII и X-d, ќе плаќа годишно како за 92 вработени

(Тендер на Јавното претпријатие за државни патишта за техничка помош за изградба на автопатски делници на Коридор VIII и Коридор X-d со број: 10862/2025)

Сликата е преземена од извештај за реализација на проектот⁴

4 <https://roads.org.mk/wp-content/uploads/2025/10/IMF-Report-August-2025-.pdf>

- Трошоците за изградба на автопатските делници на коридорите VIII и X-d продолжуваат да растат – покрај договорите за изградба и за надзор, во ноември 2025 година е склучен договор за техничка експертска помош за вработените во ЈП за државни патишта во вредност од 3,8 милиони евра.
- Тендерот за експертска помош е спроведен врз основа на стара проектна програма, изготвена пред почетокот на градежните активности на коридорите и откако веќе биле потрошени 381 милион евра⁵.
- Договорот следува две години по формирањето на посебната проектна единица за изградба на автопатските делници и откако бројот на вработени во претпријатието се зголемил за 42 % (од 352 на 501).
- Хонорарите на ангажираниот македонско-српски експертски тим се движат меѓу 13.000 и 23.000 евра месечно, по експерт. Сепак, најголем дел од експертите ќе бидат ангажирани по 50 % од нивното време, а дел и помалку.
- За 4 години ангажман, тим-лидерот ќе заработи 550.000 евра. Осуммина експерти ќе добијат меѓу 272.000 и 500.000 евра, секој од нив поединечно, додека четворица се со договори со пониска вредност – меѓу 38.000 и 156.000 евра.
- Во тимот на експерти е и лице од проектната единица за имплементација на проекти на Светска банка формирана во Министерството за транспорт. Нејзиниот месечен надоместок во Министерството, според податоците на Отворени финансии, изнесува 1.600 евра бруто (99.000 денари), а како експерт „Државни патишта“ ќе ја плаќаат 10 пати повеќе, односно 15.600 евра месечно.
- ЈП за државни патишта годишно ќе плаќа околу 950.000 евра за овие 13 експерти – износ еквивалентен на нето-платите и надоместоците за 92 вработени, имајќи предвид дека просечната нето-плата им изнесува 862 евра.
- Висината на хонорарите на новоангажираните експерти е неколкукратно повисока и од цената што Државни патишта ја плаќаат за консултантски услуги од професорите од Градежен факултет, по 1.300 евра месечно.
- Сепак, во „Државни патишта“ ги очекувале овие енормно високи хонорари. Имено, проценетата вредност на тендерот не била јавно објавена, но единствениот тим на понудувачи ја погодил со разлика од 0,02 %.
- Договорот за ангажман на 13 експерти во период од 4 години е склучен со единствениот понудувач САФЕГЕ Скопје, кој поради малиот финансиски и професионален бекграунд, е поддржан од Suez Consulting (SAFEGE) Франција и од САФЕГЕ Белград.
- Седум експерти од тимот се од Македонија, а шест од Србија. Ниту еден од нив не е вработен во САФЕГЕ Скопје, сите имаат склучено договори за деловно-техничка соработка со фирмата.
- Високите хонорари отвораат сериозни прашања за економичноста, оправданоста и ефективностa на трошењето на јавните средства.
- Проектната програма е обемна и формално детална, но суштински се базира врз описни активности без јасно дефинирани индикатори за успешност, што оневозможува објективно да се утврди дали ангажманот од 3,8 милиони евра е оправдан и дали јавните средства се трошат ефикасно.
- Договорот е склучен без да се наведат мерливи, квантитативни и квалитативни таргети кои треба да се исполнат.
- Ваквиот концепт на ангажман создава зголемен ризик од формално исполнување на договорните обврски без суштинска додадена вредност, автоматизирана исплата врз основа на извештаи без јасни критериуми за квалитет, како и ризик од неекономично и нетранспарентно трошење на јавни средства.

5 <https://roads.org.mk/wp-content/uploads/2026/01/IMF-Report-November-2025.pdf>

Проектната програма за тендерот е правена пред почетокот на градежните активности

Проектната програма врз основа на којашто е спроведена тендерската постапка за Техничка помош за изградба на автопатски делници на Коридор VIII и Коридор X-d во периодот 2024-2025 година бележи некои мали промени, но во својата цел, очекувани резултати и задачи што треба да ги извршуваат експертите, е речиси идентична.

Заклучокот дека програмата е изготвувана по донесувањето на посебниот закон, но пред почетокот на градбата, односно во 2023 година, произлегува оттаму што во нејзиниот вовед се вели: „Делниците: Тетово – Гостивар – Букојчани, Требеништа – Струга – Кафасан и Прилеп – Битола се во должина од околу 110 км, и истите согласно Законот за утврдување јавен интерес и именување стратешки партнер за спроведување на проектот за изградба на инфраструктурен Коридор VIII и Коридорот X-d објавен во Службен весник на Република Северна Македонија бр. 163 од 16 јули 2021 година („Посебен закон“), ќе се користи во следниов текст како „Проект“, треба да се изградат на ниво на автопат. **Градежните работи за изградба на делниците: Тетово – Гостивар – Букојчани, Требеништа – Струга – Кафасан и Прилеп – Битола се очекува да започнат во 2024 година**, а истите ќе се финансираат согласно „Специјалниот закон“. Рокот за изградба се очекува да биде 46 месеци.“

Резултатите што треба да ги постигне Консултантот се однесуваат на правилно и непречено спроведување на следните задачи:

1. Да ѝ помогне на Единицата за имплементација на проектот (ЕИП) да управува и да го надгледува извршувањето на Основниот договор со изведувачот и под-договорите произлезени од Основниот договор со изведувачот, Договорот за надзор и правен трансакциски советник за изградба на Коридор VIII и Коридор X-d и да обезбеди гаранција за квалитет според барањата на договорите;
2. Да ѝ помогне на ЕИП во однос на управувањето, опсервацијата и надзорувањето на Проектот во согласност со европските норми и локалните стандарди и процедури;
3. Да ѝ помогне на ЕИП во сите прашања од сегментот на животната средина, да ги следи изработките на сите потребни документи и рано информирање за потреба од истите (студии, анализи, елаборати, дозволи итн.), да ја надгледува имплементацијата на мерките за ублажување при посета на градилиштата (секогаш кога е потребно), да обезбеди помош за ЕИП во подготовка на извештаи поврзани со животната средина и социјални аспекти, како и со сите други еколошки и социјални прашања кои можат да се појават во текот на имплементацијата на проектот;
4. Да ѝ помогне на ЕИП во изготвувањето и усвојувањето на процедурите и практиките за спроведување на планот за управување, работа и одржување на Коридорот VIII и Коридорот X-d;
5. Да ѝ помогне на ЕИП при евалуација на техничките и комерцијалните понуди за тендерите за специјализираните изведувачи и евалуација на под-договорите, врз чија основа ЕИП ќе може да изврши квалитетен избор на специјализиран изведувач и помош при дефинирање на под-договорите.

6. **Активно учество на состаноците на групите за одобрување и финансиска контрола на проектот (DLG и PMB).**
7. **Рано препознавање и информирање на ЕИП за ризиците за можни штетни побарувања од изведувачот и специјализираните изведувачи, како и евалуација и стратегија за решавање на штетните побарувања.**

Притоа, во согласност со проектната програма, обврските се групирани во три категории:

- » **Задача 1:** Обезбедување помош во фазата на подготовка на проектна документација.
- » **Задача 2:** Обезбедување помош за време на управувањето со договорите.
- » **Задача 3:** Обезбедување помош во развивање план за работа и одржување.

Во проектната програма никаде не се наведени информации за текот на проектот, иако тој отпочнал со реализација во март 2023 година, односно 27 месеци пред објавувањето на огласот за јавна набавка на техничка експертска помош. Извештаите за реализација на проектот, на барање на ММФ, се јавно достапни на веб-страницата на ЈП за државни патишта со релевантни информации за текот на работите, констатираните проблеми, бројот на ангажирани работници, ангажирана опрема, исплатените средства, продолжувањето на рокот за градба за 2 години итн. Но, **во проектната програма, која е патоказ за потенцијалните понудувачи, не се наведува ниту збор за овие извештаи изготвени од надзорот, ниту пак за некоја друга дополнителна документација која би им била ставена на располагање за попрецизно утврдување на обврските на експертите.** Според јавно достапните извештаи, до објавувањето на огласот за јавна набавка врз основа на кој е склучен анализираниот тендер, за изградба на автопатски делници на Коридор VIII и Коридор X-d од Министерството за транспорт до ЈП за државни патишта се исплатени 20,4 милијарди денари, односно 332 милиони евра⁶. Со оглед на проценетата вредност на проектот во износ од 1,319 милијарди евра, произлегува дека веќе биле финансирани 25 % од средствата. Овој износ до склучувањето на договорот е зголемен на 381 милион евра.

Оттука, состојбите и оценките добиени од досегашниот тек на реализација на проектот би биле исклучително значајни за потенцијалните понудувачи, за да можат објективно и врз основа на јасни параметри да го проценат обемот на работа и тежината на процесите и, соодветно на тоа, да дадат финансиска понуда.

Дополнително, со право може да се претпостави дека по две и пол години од реализацијата на проектот, многу активности кои се планирани се веќе завршени или во завршна фаза, како на пример „подготовка на проектна програма“. Од друга страна, пак, ризиците и проблемите од теренот се детално познати, но не се изнесени во проектната програма.

Имајќи го сето ова предвид, може да се оцени дека со оглед на тоа што наведените задачи и активности биле пишувани пред да се отпочне со реализација на проектот, оправдан е ризикот дефинираните задачи и активности да не се усогласени со тековните приоритети и потреби, со што се доведува во прашање оправдноста на трошење на јавни средства и ефикасноста на ангажманот на експертите.

6 <https://roads.org.mk/wp-content/uploads/2025/08/IMF-Report-June-2025.pdf>

Тендерот за експертска помош е спроведен во втората половина на 2025 година, односно 2 години по почетокот на изградбата и откако веќе се потрошени 332 милиони евра

Експертската помош е побарана две години по формирањето на проектната единица за спроведување на проектот. Имено, со одлука на Владата во јуни 2023 година, ЈП за државни патишта формирало проектна единица за спроведување на проектот за изградба на инфраструктурниот Коридор VIII и Коридор X-d.

ЈП Државни патишта, по почетокот на изградбата на автопатските делници, го има зголемено бројот на вработени за 149 лица, односно за 42 %. Податоците за бројот на вработени во 2025 година сè уште не се јавно достапни.

Приказ на бројот на вработени во ЈП Државни патишта

ГОДИНА	2020	2021	2022	2023	2024
БРОЈ НА ВРАБОТЕНИ	366	367	356	352	501

Во одлуката за оваа јавна набавка на ЈП за државни патишта се вели дека станува збор за реализација на најголем стратешки проект во државата и дека Јавното претпријатие за државни патишта има потреба од техничка помош за имплементација на договорот за изградба со изведувачот „Бехтел и Енка“, стратешки партнер, и со стручниот надзор за реализација на проектот. Техничкиот експертски тим треба да му помогне на Јавното претпријатие за државни патишта во спроведувањето на инфраструктурните работи долж Коридорите VIII и X-d и да придонесе кон зголемување на капацитетот на вработените во Јавното претпријатие за државни патишта за развој, евалуација, имплементација, следење и надзор на големи инфраструктурни договори.

Од учесниците на тендерот се бараше минимален годишен приход од 1.600.000 евра/годишно, или 98.552.480 денари/годишно во секоја за последните 3 (три) години (за 2022, 2023 и 2024 година). Во однос на техничка или професионална способност на економскиот оператор, пак, се бараше листа на главни испораки на стоки или извршени услуги со вредности, датуми, купувачи (договорни органи или економски оператори), со обезбедување потврда за извршени испораки или извршени услуги:

- Најмалку 1 (една) извршена услуга во последните 10 (десет) години (сметано од денот на објавување на тендерот) за Техничка помош на инвеститорот (Клиентот) во управување со проект за изградба на автопат/автопатска делница во Западен Балкан (за земји од Западен Балкан ќе се земат предвид: Албанија, Босна и Херцеговина, Црна Гора, Косово, Северна Македонија и Србија), со вредност на договорот за техничка помош од минимум 2 милиони евра (без ДДВ).
- Доколку услугата е извршена од Група на понудувачи – ЈВ, економскиот оператор треба да има учество од минимум 50 % од вредноста на договорот за услуга. Напомена: Со цел да се обезбеди поголемо ниво на конкуренција, се бараат извршени услуги во последните 10 (десет) години.

Во тендерската постапка е добиена само една понуда, и тоа од Трговско друштво за инженеринг и консалтинг услуги САФЕГЕ Скопје, како лидер на група понудувачи здружен со Suez Consulting (SAFEGE) Франција и од SAFEGE DOO Belgrad. САФЕГЕ Скопје без ова здружување немаше да ги исполни условите од тендерот. Имено, во периодот 2022 – 2024 година, САФЕГЕ Скопје имал годишни приходи од 7 до 9,7 милиони денари, односно од 10 до 14 пати помалку од поставениот услов за годишни приходи од 98,6 милиони денари.

САФЕГЕ Скопје е основана во 2010 година и последните 3 години има двајца вработени. SUEZ Consulting од Франција, според јавно достапните податоци, е инженерско-консултантска компанија што им помага на властите, на општините, на индустриските клиенти и на меѓународните институции да планираат, да дизајнираат и да спроведуваат проекти поврзани со екотранзиции, адаптација на климатските промени и долгорочно одржливо управување со природните ресурси. SAFEGE од Белград е инженерска и консултантска фирма основана во 2007 година.

Во однос на доставената понуда, значајно е да се нагласи дека ниту еден од понудените експерти не е вработен во САФЕГЕ Скопје, но сите имаат склучено договори за деловно-техничка соработка со скопската фирма.

Со оглед на тоа што тендерот се состои од 13 ставки на експерти, навистина е запрепастувачки како вредноста на понудата на единствениот понудувач е речиси идентична со проценета вредност на тендерот. Имено, во Одлуката за јавна набавка, која е интересен документ, е наведено дека за оваа намена се обезбедени 236.000.000 денари. ЈП за државни патишта во огласот за јавна набавка не ја навел проценетата вредност на тендерот. Добиената понуда од САФЕГЕ изнесувала 235.955.514 денари, односно само 44.486 денари помалку од проценетата вредност, што е отстапување од само 0,02 %.

Високи хонорари за експертскиот тим

Хонорарите за ангажираниот македонско-српски експертски тим се движат од 13.000 до 23.000 евра месечно, по експерт. Сепак, најголем дел од експертите ќе бидат ангажирани по 50 % од нивното време, односно 11 работни дена месечно, а дел и помалку.

За 4 години ангажман, тим-лидерот ќе заработи 550.000 евра. Осуммина експерти ќе добијат меѓу 272.000 и 500.000 евра, секој од нив поединечно, додека четворица се со пониски договори – од 38.000 до 156.000 евра.

Трошоците на ниво на експерти

Назив на ставка	Име на експертот	Месечна цена во евра	Број на месеци	Вкупна цена во евра
A1- Раководител на тимот/Тим лидер	Драган Михајловиќ	22.919	24	550.053
A2- Експерт за транспортна инфраструктура	Саша Живадиновиќ	16.933	24	406.380
A3- Експерт за транспортна инфраструктура	Милутин Штрбиќ	18.237	24	437.694
A4- Експерт за финансиски и технички прашања- ОТШТЕТНИ побарувања	Бранко Марковиќ	20.843	24	500.228
A5- Експерт за договорни прашања и документација	Славољуб Тубиќ	20.208	18	363.742
A6- Експерт за проектирање на патишта	Ристе Ристовски	15.156	18	272.808
A7- Експерт за објекти и конструкции	Лилјана Бјелогрлиќ Чалиќ	17.682	18	318.279
A8- Експерт за геотехника/материјали	Душко Спиоровски	15.156	18	272.802
A9- Експерт за електрични инсталации	Горан Ханџиски	12.788	3	38.364
A10- Експерт за машински инсталации	Владимир Бошњаковски	12.788	3	38.364
A11- Експерт за заштита на животна средина	Сашка Богданова Ајцева	15.629	24	375.104
A12- Експерт за експријација	Емилија Ѓоргичкова	14.209	11	156.294
A13- Експерт за сообраќај и безбедност на патишта	Филип Трајковиќ	17.760	6	106.563
	ВКУПНО			3.836.675

Од ангажираните експерти, 6 се од Република Србија (тим-лидерот Драган Михајловиќ, експертот за транспортна инфраструктура Милутин Штрбиќ, експертот за финансиски и технички прашања – отштетни побарувања Бранко Марковиќ, експертот за договорни прашања и документација Славољуб Тубиќ, експертот за објекти и конструкции Лилјана

Бјелогрлиќ Чалиќ и експертот за сообраќај и безбедност на патишта Филип Трајковиќ), а 7 од Македонија (експертот за транспортна инфраструктура Саша Живадиновиќ, експертот за проектирање патишта Ристе Ристовски, експертот за геотехника/материјали Душко Спировски, експертот за електрични инсталации Горан Ханџиски, експертот за машински инсталации Владимир Бошњаковски, експертот за заштита на животната средина Сашка Богданова Ајцева и експертот за експропријација Емилија Ѓорѓичкова). Во согласност со тендерската документација и склучениот договор, двајца од странските експерти, за финансиски и технички прашања – отштетни побарувања и за договорни прашања и документација, имаат обврска најмалку 20 % од услугите да ги испорачуваат од Скопје, а за останатите тој процент изнесува 95 % од ангажираното време.

Иако е вообичаено во ваков тип договори да не се навлегува детално во оперативните услови за работа на консултантите, во овој случај договорот прецизно ги наведува возилата што треба да ги обезбеди консултантот, големината на канцеларискиот простор, како и административно-техничка поддршка. Поконкретно, се вели: „Консултантот за својот персонал да обезбеди две нови теренски возила (со погон 4x4, 5 седишта и најмалку 110kW) и канцеларија во Скопје (мин. 150 m²) соодветно опремена со канцелариски мебел и опрема за непречено одвивање на работата. Трошоците за одржување на возилата и канцеларијата ќе се обезбедат од страна на Консултантот. Сите трошоци за набавка, регистрација, осигурување (возило мора да биде „каска“ осигурано, истовремено осигурани и патниците против каква било незгода), горивото, сервисирањето, поправките, одржувањето и другите трошоци за целокупното времетраење на услугите се на товар на Консултантот. Сопственик на теренските возила е Консултантот. Консултантот треба да обезбеди и соодветна административно-техничка поддршка која ќе вклучува кореспонденција и комуникација, изготвување извештаи, секретарска/административна помош, превод на документи, како и друг помошен персонал, итн.“

Вклучувањето детални барања за возила, канцелариски простор и административна поддршка, иако легитимно, не ја менува суштината дека главниот трошок во договорот се хонорарите на експертите. Оперативните расходи се секундарни во однос на вкупната вредност на договорот и не можат да ја објаснат нивната висина.

Во тимот на експерти е и лице ангажирано во проектната единица за имплементација на проекти на Светска банка формирана во Министерството за транспорт. Нејзиниот месечен бруто-надоместок, исплатен и по склучувањето на овој договор за јавна набавка, односно и во јануари и во февруари, според податоците на Отворени финансии, изнесува 1.600 евра (99.000 денари). Во овој случај е спорно како ЈП Државни патишта го вреднува истиот кадар 10 пати повеќе, односно 15.600 евра месечно, а и како тоа две државни институции користат ист кадар.

ЈП Државни патишта годишно за овие експерти ќе плаќа по 950.000 евра, што е на ниво на просечна плата и надоместоци од плата (нето) за 92 вработени. Имено, просечно месечниот трошок за нето-платите на вработени во Државни патишта изнесува 862 евра месечно.

Вака големиот финансиски товар го отвора прашањето дали јавните средства рационално се користат, особено во услови кога бројот на вработени во претпријатието е зголемен за 149 лица (42 %), што требало да ја зголеми внатрешната способност за управување со проектот.

Воедно, хонорарите на новоангажираните експерти се неколкукратно повисоки и од надоместокот што ЈП за државни патишта го плаќа за консултантски услуги од професори на Градежниот факултет – околу 1.300 евра бруто месечно. ЈП Државни патишта секоја година, веќе неколку години наназад, склучува договори со Градежен факултет – Скопје за консултативни стручни анализи и мислења при проектирање, за изградба и одржување на државните патишта во РСМ, стручни консултации при припремни работи за изработка на техничка документација, стручни консултации при изработка на техничка документација, ревизија на изработената техничка документација, давање консултативни стручни мислења и анализи при градењето, надградбата – рехабилитацијата на коловозните конструкции на патиштата и објектите на нив и по потреба да врши контролни геомеханички, асфалтни и бетонски испитувања. **ЈП за државни патишта има тековен договор со Градежен факултет склучен врз основа на постапка за јавна набавка со број 03438/2025 и во вредност од 70.797.168 денари, односно околу 1,2 милиони евра. Но, од ЈП Државни патишта велат дека услугите од договорот со Градежен факултет не се користат во изградбата на автопатските делници од коридорите VIII и X-d.**

Сите погоре изнесени фактори дополнително го наметнуваат прашањето како во ЈП за државни патишта ја утврдиле проценета вредност на тендерот. Членот 39 од Законот за јавни набавки ги транспонира правилата за проценка на вредноста на набавките. Ставот 1 воведува општо правило како се проценува вредноста на договорот за јавна набавка. Таа се проценува со земање предвид на вкупниот износ што е потребен за реализирање на договорот, земајќи ги предвид пазарните услови. Самото тоа, според Практичниот водич низ јавните набавки, чии автори се претставници на Бирото за јавни набавки, претпоставува дека при проценување на вредноста, договорниот орган треба претходно да го истражи пазарот и да има одредена идеја какви се пазарните услови за конкретниот предмет на набавка. Законот не навлегува во повеќе детали како да се прави истражувањето на пазарот и како тоа да се документира, но секако се препорачува да има трага како е дојдено до конкретната проценета вредност. Имајќи го ова предвид, од ЈП Државни патишта е побарана информацијата за пресметката и начинот како е утврдена проценетата вредност на тендерот. Добиен е следниот одговор: „Пресметките и начинот на утврдување на проценетата вредност на јавната набавка е врз основа на претходни слични Договори склучени преку Европска банка за обновa и развој (ЕБОР), како и слични Договори склучени со Светска банка. Во тие договори се предвидени сличен тип на експерти и врз основа на тие цени, е формирана проценетата вредност на јавната набавка за Техничка помош за коридор VIII и X-d.“

Овој општ одговор на ЈПДП не е на линија на јавно достапните податоци за висината на хонорарите на проектната единица за реализација на проекти на Светска банка формирана во Министерството за транспорт.

Значајно е да се нагласи дека во договорот е наведено дека периодот за имплементација на договорот ќе биде 48 месеци. Оваа временска рамка може да биде намалена доколку изведувачките работи завршат за помалку од 48 месеци или проширена на барање на Инвеститорот.

Имајќи го предвид високиот финансиски товар, ваквиот модел на ангажирање надворешни експерти не може да се смета за вообичаен, економски оправдан или транспарентен, без дополнително образложение и цврсти докази за исклучителна додадена вредност.

Хронологија на тендерот за техничка помош за изградба на автопатски делници на Коридор VIII и Коридор X-d

На склучувањето на овој договор за јавна набавка му претходеа 2 тендерски постапки, и од објавата на првиот оглас до склучување на договорот поминаа дури 11 месеци.

17.1.2023: Претпријатието го објавува Планот за јавни набавки за 2023 година и во него ја предвидува набавката со предмет техничка помош за изградба на автопатски делници на Коридор VIII и Коридор X-d да отпочне во јануари. Планираната набавка не се реализира.

26.1.2024: Во Планот за јавни набавки за 2024 година набавката не е предвидена.

5.8.2024: Со измени на Планот за јавни набавки за 2024 година се воведува постапка за јавна набавка – консултативни стручни анализи и мислења за изградба на автопатските делници на Коридор VIII и Коридор X-d.

8.11.2024: Планот за јавни набавки се менува и називот на тендерот се менува и наместо – „Консултативни стручни анализи и мислења за изградба на автопатските делници на Коридор VIII и Коридор X-d“ се нарекува „Техничка помош за изградба на автопатски делници на Коридор VIII и Коридор X-d“.

3.12.2024: Се објавува оглас за набавката под реден број 20860/2024

13.3.2025: Постапката се поништува со образложение дека не е поднесена ниту една понуда или ниту една прифатлива понуда.

16.6.2025: Се објавува нова постапка за јавна набавка под реден број 10862/2025. Тендерската документација и проектна програма е сменета само во делот на видовите експерти и нивниот број. Во претходниот тендер се бараа клучен експертски персонал (13 лица) и неклучен експертски персонал (2 лица). Во тековниот тендер се бараат само клучните експерти (13 лица) со ист опис на нивниот ангажман и квалификации.

24.7.2025: Отворање на понудите. Добиена е само една понуда, и тоа од Трговско друштво за инженеринг и консалтинг услуги САФЕГЕ Скопје, како лидер на група на понудувачи здружен со Suez Consulting (SAFEGE) Франција и од SAFEGE DOO Belgrad. Понудата е финансиски речиси идентична со проценетата вредност на договорот.

3.11.2025: Склучен е договорот. Нема објективни причини зошто се чекало 70 дена на потпишување на договорот.

Kingdom of the Netherlands

Истражувањето е спроведено во рамките на проектот „Јавен надзор над јавните набавки“ со финансиска помош од Амбасадата на Кралството Холандија во Скопје, имплементиран од Центарот за граѓански комуникации, во периодот од 1 октомври 2025 година до 30 септември 2027 година